

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrť leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

Pred pragom novega leta.

«Gorenjec» konča z današnjo številko svoj tretji letnik in nastopi s prihodnjo četrto leto svojega obstanka. Ko smo pred tremi leti pričeli z izdajanjem tega za Gorenjsko bodisi v političnem kakor tudi v gospodarskem oziru velevažnega faktorja, nismo računali na bogsigavedi kako velikanske uspehe na tem polju, temveč se zadovoljili prvo leto s sicer malim, potem pa leto za letom s tem večjimi pridobitvami tako glede naročnikov, kakor tudi glede kroga sotrudnikov. Brezobzirno in neustrašeno smo stali v teku te dobe na braniku našega dragega nam slovenskega naroda in s ponosom lahko trdimo, da smo vsikdar vestno in pošteno izvrševali svojo časnikarsko dolžnost.

«Gorenjec» stoji glede politike na narodno-naprednem stališču. Na Kranjskem zavzema ravno naš list poleg dičnega in najstarejšega slovenskega dnevnika važno mesto. V času, ko bijemo ljut, neizprosen boj, kateri nima primere v nobeni drugi kronovini, zoper stranko, ki je zapisala na svoj prapor: zaslužjiti naš narod in mu odvzeti še tisto trohico politične svobode in napredka, ki mu je takorekoč zajamčen in čemur ustavljati se bi se reklo valiti debelo skalo na strm hrib, je «Gorenjec» živa potreba in naravna korist za nas Gorenjce.

Da smo v minulem letu podajali našim čitateljem v uvodnih člankih zdravo berilo in pereče ter dobro gradivo, dokazuje, da smo videli naše članke večkrat ponatisnjene tudi v drugih naprednih listih, kakor v «Slovenskem Narodu», «Soči», «Rodoljubu» in «Domovini». Ne iz samohvale smo omenili to dejstvo, temveč iz razlogov, ki pričajo, da smo si svesti dane nam naloge in da smo zadeli na pravo struno, našemu ljudstvu v prid, nasprotnikom pa v neizmerno jezo. Vsled tega so naši neprijatelji, zlasti komandirani kapelani, pred vsem pa neki domišljav in bojaželjen dekan, porabili čestokrat naš list, da so polnili z zasmehovanjem, preganjanjem in ščuvanjem zoper naš list svoje neslane propovedi. Svoje divje sovraštvo proti «Gorenjcu» so zanesli z lece

celo v spovednico. Torej cerkev, ta sveti kraj, kjer bi se morala oznanjevati božja beseda, so v zadnjem času izrabljali skoro edino le v posvetne, kramarske namene. V hiši božji, kjer bi imeli slišati mir, spravo in ljubezen do bližnjega, neti se venomer le sovraštvo in zaničevanje, čuje se hujskanje ter ščuvanje zoper napredne liste in dela se reklama za takoimenovane «katoliške» liste in naprave. Ne strašimo se tudi tega hrumečega bobnenja bojevitih petelinov, ampak hočemo tudi v prihodnje zastaviti svoje skromne moči, da pošteno in odkrito ožigosano to farizejsko postopanje teh namestnikov božjih. Ljudem so se počasi začele odpirati oči in jeli so uvidevati, da je boj, ki ga vodimo proti takemu ravnanju dopusten, pameten in celo koristen.

Z dostojno, a odkrito pisavo smo se tedaj borili v pretečeni dobi za korist našega naroda in tako pridobili «Gorenjcu» ugled. Krog njegovih naročnikov se je zlasti zadnje dve leti razširil tako, da danes skoro ni večjega kraja na Gorenjskem, kjer bi ne brali našega lista in se zanj ne zani mali. Bero pa naš list kaj pridno celo naši politični sovražniki, čeravno ga prepovedujejo drugim. Zlasti nas veseli, da se je začelo tudi med našim vrlim kmetskim prebivalstvom agitirati za naš časnik, kar nas navdaja k še intenzivnejšemu in popolnejšemu delu. Istotako se je v prošlem letu pomnožilo lepo krdelece čislanih gg. sotrudnikov, ki so nam vedno natančno in vestno poročali in s tem pomagali pridobiti listu sedanjo veljavo. Upamo, da nam bodo marljivi naši dopisovalci ostali tudi v prihodnjem letu v tem oziru ravnotako zvesti.

Med letom se je večkrat izražala želja, naj bi se «Gorenjec» razširil. Na to sicer letos še ne mislimo, vendar pa to pozneje ni nemogoče, ako vsak prijatelj našega lista dela in skrbi v krogu svojih znancev in somišljenikov za to, da pridobi le enega ali pa, če mogoče tudi več naročnikov. Cena listu je tako nizka, da ga nimamo lista, ki bi se v tem oziru mogel meriti z «Gorenjcem». Učimo se in posnemajmo glede agitacije za list naše nasprotnike. Rodoljubi na deželi naj bi zasnovali akcijo kot protitežje proti kleskalni časnikarski povodnji s tem, da kar najbolj razširjajo in priporočajo «Gorenjca», pa tudi druge napredne liste.

Oblika «Gorenjca» ostane tudi zanaprej ravnotista, kakršna je bila dosedaj. Poleg uvodnih člankov bo pri-

našal na drugem mestu članke gospodarske vsebine. Pod črto bo nudil svojim čitateljem poljudne podlistke v zabavo in pouk. Za kratkim tedenskim političnim razgledom bo priobčeval dopise iz raznih krajev Gorenjske. V «Novičarju» pa bo prinašal — kakor dosedaj — razne tedenske novice. Da ustrezemo želji mnogih, odprli bomo v bodočem letniku nov oddelek; «O povzdigi prometa s tujci», ker smo uvideli, da je naš list v prvi vrsti poklican storiti kaj v tem oziru in opozarjati mero-dajne faktorje na to za nas velevažno vprašanje.

Že zgoraj smo omenjali hudo gonjo zoper naš list. Nas seveda to ne plaši, kajti vsekakor je najboljši dokaz, da, ko stopimo našim nasprotnikom na rep s tem, da jih primerno ožigosamo, zatulijo škodoželjni volkovi po klerikalnih gozdih. Namesto, da bi na pošten način ovrgli naše trditve, ali pa nam stvarno in mirno odgovarjali, pa hočejo s silo zatreti in ugonobiti naše podjetje. Toda vsaka sila rodi tudi protisilo. In v novem letu bodi naša glavna naloga in sveta dolžnost, zastaviti s podvojeno mero naše skromne moči v boj zoper stranko, ki hoče na tako podel in nesramen način izkoriščati naš narod, zlasti pa našega nevednega kmeta, v svoje zgolj sebične namene, v boj zoper stranko lažnivcev, častikradežev in breznačajnežev, katere je treba vedno slikati v pravi luči ter jih spominjati na resnico, to prelepo hčerko božjo.

Da pa nam bode mogoče uspešno voditi ta boj in ga konečno tudi srečno dobojevati, zato na tem mestu še enkrat prav uljudno prosimo, naj bi vsi napredni somišljeniki vedno in povsod pridno agitirali za naš list in našo stvar, ker brez truda in boja tudi ni kruha.

— K sklepu vošči vsem velecenjenim sotrudnikom, podpornikom in prijateljem lista

veselo in srečno novo leto

uredništvo «Gorenjca».

PODLISTEK.

„Deseti brat.“

Gledališka predstava «Deseti brat» v Kranjski čitalnici dne 13. t. m.

Izmed vseh družabnih pojavov, kar jih je vzgojilo zadnja leta v svoji sredi življenje v mestu Kranju, zasluži in dobiva neprikrito priznanje od vseh razsodnih krogov družba, ki ni niti društvo, družba brez usiljive organizacije, brez predsednika in brez pravil, brez določenega števila članov, družba, ki nima blagajnice in vendar deluje brez deficita: to društvo je živa in živahna družba čitalniških gledaliških diletantov. Pri njih se kaže, česa je treba, da se vzdržuje kako društvo v ravnotežju in deluje uspešno: navdušenost za dobro stvar je notranja vez med društveniki, požrtvovalnost nadomestuje blagajnico, potrpežljivost vzdržuje boljši red kakor najlepša pravila in najodličnejši odbor. Taka uprava zagotavlja resnične uspehe in vedno večji napredek.

Skoro nismo verjeli svojim ušesom, ko se je reklo, da se pripravlja «Deseti brat», prava igra z nad 20 osebami in precej obširnim zunanjim aparatom. Zato je res ves Kranj, ki se zanima za dobro domačo stvar, težko pričakoval večera, ko bodo nastopili naši igralci. Šlo se je občinstva toliko, da je bil zaseden in zastavljen slehern kotiček: tako premajna se nam čitalniška dvorana ni zdela še nikdar! To mnogobrojno občinstvo so igralci pridobili zase že ob prvem nastopu; kmalu so

Iz sodne dvorane.

Ako v naših časih zadostuje za kako ljudstvo, da le verski nauk v njegovi izobrazbi prevladuje v mladosti in v poprejšnjem življenju, je razvidno iz naslednjih kazenskih slučajev:

Prvi slučaj. Kmeti človek, tat prve vrste, se je namenil okraštati znanega mu imovitejšega kmeta, ko se je ta vračal iz semnja, kjer je prodal vole. Tat se postavi proti večeru v bližino hiše tega kmeta. V hiši ravno večerjajo. Po večerji molijo rožni venec. Tat se, ob jablani stoječ, odkrije in tudi tiho moli z onimi v hiši ves rožni venec. Še prekriža se po končani molitvi. Kmet se po molitvi poda v stransko sobo, kjer položi obleko in telovnik, v katerem je imel denar — črez tristo goldinarjev — na stol zraven postelje in okna ter se vleže na postelj. Tat dobro ve, da je ta kmet jako priden in da prav zgodaj vstaja. Kmet kmalu na to trdo zaspi, saj je utrujen od dolgega pota, pobožen tat pa seže med tem z roko skozi okno in vzame denarnico iz telovnika, iz nje denar, prazno denarnico pa položi nazaj. — «Hvala Bogu!» je rekel potem, ko je bil na varnem. To je resnično, ker je ta tat sam tako govoril pred sodiščem.

Drugi slučaj. Neka kmetka ženska pride v drugo stanje. Ko je že precej na času, vzame v zakon nekega moža, ki ni imel prej ž njo ničesar opraviti. Ta mož ne najde na nji nič posebnega. Ona porodi na temnem podu, ko pride od maše, mož pa je bil med tem časom na paši z voli. Otrok živi. Ženska ga prekriža in govori: V imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha te krstim, če si fant za Janeza, če si dekle za Marijo in — potem zgrabi otroka divje okoli vratu ter ga stiska tako dolgo, da neha — dihati. Zakoplje ga potem v — gnoj. Živali so ga snedle, le glava je ostala. Ženska je vse to obstala.

To sta slučajja, ki svedočita, da vera prevladuje v kmetem življenju. Tisočletna šola je to, saj druge ni bilo, ali le prav malo, ker se malo pozna nje učinkovanje. Dalo bi se iz civilne prakse navesti še več slučajev, ki dokazujejo, da je vera stražnik tudi hudobnih dejanj našega neizobraženega ljudstva. «Pred živim Bogom hočem priseči,» pravi kaka stranka ali kaka priča in debelo — se zlaže. Radi ne verjamejo ravno takim, ki pred pri-

prepletle vse prostore one tajne vezi, ki pripravijo igralca v tak duševni položaj, da «se mu igra kar samo», gledalcu pa stopi duša v oči in ušesa...

Iznenadila nas je že zunanja oprema; to pot je bilo pravo gledališče! Tudi govorjenje in kretanje predstavljajočih oseb je bilo tako, kakor ga opazujemo v pravem gledališču; manjkalo je le zunanje iluzije. — Na prvem mestu se mora omeniti gospod R. — «Deseti brat» —, ki je pri vsakem nastopu prekosil samega sebe in tako pripomogel v prvi vrsti igri do velikega uspeha; ker se mu je posrečil tudi pevski del prav dobro, moramo le želeti, da bi nam pripravil še večkrat tak užitek kakor zadnjikrat. — Odgojitelja Kvasa je igral, kakor pristojna tej ne posebno hvaležni vlogi, s primerno rezervo g. Peharc. Nasproti njemu je nastopil z dobro pogojeno bobnečnostjo, ki označuje Marijana, g. E. Sajovic. In Manica, ki jo ta dva ljubita? Kakor zakor zadnjic, moramo obzalovati, da vlogi ni prisojenega toliko prostora, da bi bila gospa Valenčičeva mogla stopiti na dan s svojo prirojeno in privežbano spretnostjo, kot prava igralka pa je bila velika tudi v malem. Gospod Arh — Maničin oče — je za vloge s prikritim temperamentom dragocena moč. O njegovem bratu, stricu Dolfu (gospod Ape), se je slišal le eden glas: «Izboren v vsem svojem nastopu!» Res, «ein Kabinetstück!» — Balčkovo vlogo je govoril skrateljček Vladko Štempihar tako, da se nam je kar srce smejalo! Izvrstno se je posrečila tudi gosp.

čevanjem preveč naglašajo «živega Boga», ker so se prepogosto prepričali, da imajo v takih slučajih navadno opraviti z nezanesljivimi pričami.

Duhovnikom se bode dopadlo tako nastopanje, kakor smo ga navedli. Nam se seveda ne. Italijanski ropar, če je še čas, pred roparskim umorom poklekne pod razpelo in moli za dobro srečo. Ta človek je veren na čuden način, kakor tudi naš omenjen tat ali naša omenjena detomorilka. Čudni so vsi tisti, ki pred pravdo gredo v cerkev k maši in potem tako lepo — krivo prisegajo. Dobe se tudi ljudje, ki plačajo pred pravdo devet maš — «devetdnevnica» se zove to devetkratno maševanje. Deveta maša se bere navadno na dan glavnega nastopa v pravdi. In običajno v taki, z «devetdnevnico» spremljani pravdi ni kaj prav, bodisi, da se je vplivalo na priče, bodisi, da se je pravdarska stranka, ki je plačala za zmago devet maš K 2'60, pri mašah hrabrila k — pošteni prisegi.

Torej naše «dobro» slovensko ljudstvo! Bati se je, da bo skoro polovica moških na tujem, četrtina pa v ječah. Tudi žensk je tretjina na tujem, tretjina pa v ječah. Vse kar je prav. Za tlakarje je bila dobra policijska moč: vera in duhovnik; v gospodarstvu svobodnega dela, pridobivanju je treba druge izobrazbe in one, ki vodi k temu, da človek pošteno misli in čustvuje brez ozira na to, kar ima priti po smrti.

V Kranju, 27. decembra.

V Mariboru se je dne 19. t. m. vršil shod štajarskih slovenskih deželnih poslancev, ki so sprejeli izjavo, v kateri pozdravljajo nameravano spravo med Čehi in Nemci, in zahtevajo, da se tudi v južnih avstrijskih deželah store ravnolisti koraki v dosego enakopravnosti slovenskega naroda. Proti izjavi nemškonalne stranke, s katero se osorno zavrača vsako sporazumljenje s slovenskim narodom, pa odločno ugovarjajo.

Novi vojni minister baron Henrik Pietreich je bil rojen v Ljubljani leta 1841. — Izpremema v vojnem ministrstvu bo menda vplivala na nameravane vojne izpremembe.

Jur. Depoliju težavna vloga starega Piškava. Primerno resno se je vedel zdravnik Vencelj (g. Savnik), dostojno, kakor se razume, njegova Marička (gdč. A. Sajovic), strog je bil sodnik Mežon (g. Schwarz), nesrečen v sreči učitelj Zmuzne (g. Frantar), uren pisar pa g. Vidmar.

Vse našete osebe spadajo kolikor toliko v gosposko življenje. Z ognjem pa se je predstavljalo tudi kmetsko življenje. Tu gre prvo mesto Krjavlju; g. Sajovic je porabil v maski in igri vsa sredstva, ki so mogoča pri znameniti vlogi, in je žel zato po zaslugi obilo slave in v obliki neprestanega smeha, ki ga je provzročal; z njim se da le še meriti huda in jezična Krivčevka, ki jo je gdč. Sajovic (druga vloga!) zadela kar najbolje; njen mož (g. Izlakar) pa je veselo prenašal vseh devet križev, ki jih je prinesla k hiši. — Nežni stan kmetskega življenja zastopala Francelj in Franica; Francelj (g. Pintar) je bil lep fant, Franica (gdč. Govékar) pa srčkana punica, ki se nam je s svojim lepim petjem prav omilila. — Ostalo kmetsko življenje se suče okrog gostilničarja Obrščaka (g. Meden), ki se mu je predpasnik podal kakor nalašč, še bolj pa njegov samospjev. Kmetje, hudi pivci, so bili kakor živi; najbolj se je postavljaj Matvezek (g. Pavlin), kako pametno je povedal tudi Peharček (g. Pogačnik), s tolarji je zvenkljal Miha (g. Deisinger), vsem pa je zagodel g. Pirc s svojo slavno harmoniko —

Spremljajoča godba na lok je bila dobra... Ni dvoma; predstava je bila taka, da si jo je treba v razvoju družabnega življenja v mestu Kranju dobro zapomniti.

—k.

V ogrski poslanski zbornici je ministrski predsednik Szell izjavil, da se z novim letom odpove vinska carinska klavzula, in obenem izrazil nado, da se kljub odpovedi vinske klavzule posreči skleniti z Italijo novo trgovinsko pogodbo.

Politični tedenski drobiž. Körber namerava s § 14. rešiti ne le budgetni provizorij, temveč tudi oktroirati novi poslovni in jezikovni zakon za Češko in Moravsko. — V Požunu na Ogrskem je bila te dni poroka hčere nadvojvoda Friderika. — Saksonska princezinja Lujiza je pobegnila, zapustivši soprogu pet otrok. — Sestanek vladarjev, namreč avstrijskega, nemškega in rumunskega kralja, bo menda v mesecu marcu v Opatiji radi ureditve balkanskega vprašanja. — Mirovno razsodbo v Venezueli so poverile evropske velevlasti ameriškemu predsedniku Roosweltu.

Dopisi.

Iz Škofje Loke. Štirideseti redni občni zbor «Narodne čitalnice» v Škofji Loki se je vršil 14. decembra t. l. Predsednik, dr. Anton Arko otvori zborovanje in pozdravi s toplimi besedami navzoče člane. Osobito povdarja v svojem govoru štiridesetletni obstanek tega narodnega društva, spominjajoč se onih, ki so pred štiridesetimi leti ustanovili takrat prepotrebno «Čitalnico»; potrebna je bila v resnici, kajti v oni dobi je prevladala nemščina, celo društvena pravila iz one dobe so pisana v nemškem jeziku. Večina onih, ki so zabeleženi v kroniki kot društveni ustanovniki, je že pomrla. Le malo jih še živi in med temi je tudi preblagorodni gospod Oton pl. Detela, deželni glavar, ki je bil prvi predsednik škofjeloške čitalnice. V priznanje zaslug, katere so si stekli prednamci za društvo, se dvignejo vsi navzočniki raz sedeže. Predsednik izreče tudi sedanjemu tajniku gospodu učitelju Frideriku Kramerju, ki že dvajset let nepretrgoma deluje v blagor in prosep društva, v imenu občnega zbora srčno zahvalo. — Tajnikovemu poročilu povzamemo, da šteje letos koncem upravnega leta enega častnega člana, 61 domačih in šest vnanjih, skupaj torej 68 članov. V tekočem letu je imel odbor osem sej, pri katerih je sklepal o zadevah, tičočih se napredka in razvoja društva. — Knjižničar, gospod Josip Deisinger poroča, da je bilo društvo naročeno na 21 časopisov; knjižnica pa šteje 203 knjige. — Blagajničar, g. Leopold Primožič izkaže, da je imelo društvo v minulem letu 1260'05 K dohodkov in 1002'12 K troškov, torej znaša prebitek 257'93 K. Gmotno stanje je torej dovolj ugodno. — Gospodje Lev Lavrič, Ivan Mali in Rafael Thaler so kot pregledovalci računov našli tiste v popolnem redu. — Novi odbor se je sestavil takole: dr. Anton Arko, predsednik; Teodor Bežek, c. kr. sodni adjunkt, podpredsednik; Friderik Kramer, učitelj, tajnik; Leopold Primožič, c. kr. kancelist, blagajničar; Rafael Thaler, vodja trgovine, knjižničar. V odboru so torej še vsi lanski odborniki, samo namesto odstopivšega g. Deisingerja se je volil novi knjižničar. Na predlog gospoda T. Bežeka se je enoglasno izvolil ustanovnik in prvi predsednik, preblagorodni gospod deželni glavar Oton pl. Detela častnim društvenim članom. Imenovanje se je gospodu deželnemu glavarju telegrafično sporočilo. Izročila se mu bo tudi čitalničnim razmeram primerna diploma. Izmed posameznih predlogov naj navedemo samo najvažnejšega. Občni zbor je namreč v principu sklenil štiridesetletnico društvenega obstanka kolikor mogoče sijajno obhajati. Ker bo pa prireditve v zvezi z marsikaterimi težkočami pri obilnem delu, volijo se v pomnoženi slavnostni odbor sledeči gospodje: Ervin Burdych, Josip Deisinger in Josip Svetlič. Ko so se rešili še nekateri posamezni predlogi in nasveti, zahvali se predsednik navzočim zborovalcem, ki so z zanimanjem sledili razpravam občnega zbora in zaključili zborovanje.

Iz Cerklijan. V nedeljo, dne 14. t. m. popoldne smo imeli v svoji sredi ravnateljca c. kr. kmetijske družbe iz Ljubljane. Že deset let ga ni bilo v naš kraj, vsled česar se je tudi oprostil. Prišel pa je sedaj med nas kot odrešenik ravno ob času, ko se je razbilo tukajšnje klerikalno kmetijsko društvo. Ob treh popoldne se je zbralo

okrog 60 kmetovalcev k občnemu zboru podružnice kmetijske družbe. Predsednik gospod nadučitelj Andrej Kmet otvori zborovanje in naprosi g. ravnatelja Gust. Pirca za besedo. Gospod Pirc v prvi vrsti opozarja poslušalce, naj jih ne plaši nesreča, ki je zadela nekatere vsled mlekarne in sirarne, temveč jih izpodbujajo, naj se le še bolj tesno oklenejo drug drugega ter naj se združujejo. Le na ta način je mogoče, da se izboljša kmetijski stan. Kmetijstvo je pri nas v Avstriji povsod na enaki stopinji in to radi zunanjih držav. Davki, kakor tudi sploh vse druge potrebsčine in izdatki so večji, delavci so vedno dražji, ali pa jih sploh ni dobiti. Žito nima nikake vrednosti, tudi živinoreja pri nas ni na tisti stopinji kakor drugod. Naš kmet ne sme misliti, da mu pride pomoč od zgoraj ali da se mu bodo znižali davki, pomagati si mora sam in to s tem, da se uči, uči in uči. Učiti se mu je treba o umnem kmetijstvu in v prvi vrsti se oprijeti živinoreje. Le z živinorejo se more dandanes kmet rešiti, nikakor pa ne z obljubami, da mu pride pomoč od drugod. Če ima kmet lepo živino, donášati more samo z mlekom lepe dohodka. Tu je omenil mlekarne, ki so ustanovljene od kmetijske družbe. Kako so kmetje v Radomljah pri Kamniku veseli in zadovoljni, ker skupijo lepe novce za mleko. Zato priporoča, naj se naši kmetje le združujejo, ker le tedaj je mogoče, da bo naš kmet napredoval. Če bodo hoteli kako tako stvar pričeti, jim je vedno na razpolago. Kmetje so bili zadovoljni s predavanjem, katero je trajalo nad poldrugo uro. Konečno se mu je zahvalil g. nadučitelj Kmet v imenu kmetijske podružnice z nado, da nas g. ravnatelj zopet kmalu osreči s svojim predavanjem, katero bo rodilo gotovo obilo lepega sadu.

Od nekod. Kar si privatni človek v naravi ni mogel razjasniti — dobro ali zlo — to je pripisoval dobrim ali zlim duhovom. To je korenina vseh veroizpovedanj. Zlodej kot provzročitelj vsega zla, je star kakor človeški rod. Katoliška cerkev ga je prevzela iz paganstva. Katoliški duhovnik, dober diplomat kakor je, je jako dobro v svojo korist izrabljaj zlodeja skozi vso dobo njegovega delovanja. Uporabljal ga je v pananje vernikov. Ves njegov nauk meri na to, da je vse tu na zemlji ničevno in da mora človek skrbeti le za večnost onostran groba. Če človek na zemlji ne stori tega, bo na onem svetu pogubljen. «V pekel prideš, ako ne storiš in ubogaš to, kar ti velevam,» se sliši pogostokrat. In, dasiravno še nihče ni videl pekla, popisujejo ti natanko vse prostore tistega in ti ga tudi slikajo, kako zlodji v velikem kotlu kuhajo v zavrelem olju ali v vodi uboge duše, katere tlačijo z burkljami v kotle, ako bi hotele ulti iz njih. V duševnih razvojih narodov je dandanes dognano, da se narodi dolgo časa držijo kake neumnosti, katera pa zgine šele takrat, kadar postane splošno smešna. Spretni učenjaki so že zdavnaj spoznali kako tako neumnost, a masa še vedno veruje vanjo. Učenjak počasi prerine s svojo pametjo, oziroma z razkritjem naravnih zakonov, in šele čez dolgo časa se prične svitati med maso. Ljudje potem zasmehujejo, kar so prej trdno verjeli. Tako je tudi z vero na hudiča in njegovim spletkarjenjem med ljudmi. Neznansko število ljudi je kot žrtev padlo tej neumni veri v dobi poganstva, pa tudi v poznejših časih. Inkvizicija je trpinčila in na grmadah sežigala veliko število ljudi zaradi domišljije, da zlodej ne obstoji, da sklepa z ljudmi pogodbe in da zapeljuje v greh ljudi. Še v 18. stoletju je gorela taka grmada. Omika je rastla, spoznavanje moči narave se je širilo, postalo je smešno, kar so učenjaki že zdavnaj prej označili kot domišljijo, in zlodej, prej vsemogočen vladar, je postal revež in še zasmehovan revež. Ljudje so ga postavili med neumnosti prejšnjih stoletij. Omikanejši narodi se ne brigajo več za zlodeja, dasi ga še najdemo v kletvah. Duhovniki omikanejših narodov ga na leci ne rabijo več in morda tudi ne v spovednici. Toda pri nas Slovencih zlodej igra še veliko vlogo, zakaj domišljija našega ljudstva se vrši v teh bajkah o hudiču. Naj navedem enega izmed tisoč primerov. Po končani pravdi zaradi vzete čebulje je očitala obsojenka v pravdi zaslišani prič, da je krivo prisegla. (To je navadno očitaje med našimi kmeti, če

kaka priča ni komu povoljno izpovedala. Radi teh očitaj je tudi dosti kazenskih pravd zaradi žaljenja časti. In najpobožnejši ljudje najraje rabijo to očitaje.) Črez nekaj dni pravi zaradi čebulje obsojena ženska, da hudič hodi okoli hiše dotične priče, ki je po njeni pameti baje po krivem prisegla. Prijatelj te ženske črez teden dni pripoveduje ljudem, da mu je njegova žena pravila, da je videla z lastnimi očmi, kako se je hudič okoli vozaril na dyorišču dotične priče. Sedel je na navadnih lojtrnicah. Dotična priča potem toži zaradi razžaljenja časti. Sodnik ve, da je med ljudstvom še živa vera na hudiča in da se med ljudstvom smatra za sramotilno, če se kdo peča z njim in seveda obsodi oba obrekovalca zaradi žaljenja na časti. Kakšen nauk sledi iz tega? Duhovniki uče vero na hudiča, sodniki pa kaznujejo to neumno vero. Prvi stoji še v srednjem veku, drugi pa je sin novejšega časa. Zapori morajo izganjati neumnost duhovskih učiteljev . . . To je žalostno. Zagovorniki v hudiča verujočih obtožencev morajo navajati kot olajšalno okolnost, da obtožene obrekuje pod silo verskega takega nauka. In to je nekaj iz kulturne zgodovine Slovencev.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vabilo na naročbo. Današnja številka je zadnja v tem letu. Vsled tega vnovič uljudno prosimo, naj bi velecenjeni p. i. naročniki izvolili čimpreje poslati naročnino za leto 1903.

Osebna vest. Gospod Valentin Novak, c. kr. davčni pristav v Krškem, je prestavljen v Kranj.

Letošnji redni občni zbor «Narodne čitalnice» v Kranju dne 23. t. m. je bil precej dobro obiskan. Iz posameznih poročil je razvidno, da je imela čitalnica koncem društvenega leta 108 članov. Društvena knjižnica šteje 684 vezanih knjig. Istotako je financijelno stanje povoljno, dasi bi bilo tisto izkazalo drugače precejšnji prebitek, da ni vpeljaja električne razsvetljave v društvene prostore provzročila toliko troškov, a v kljub temu je čitalnica že več kot en teden brez električne razsvetljave. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: Vinko Majdič, predsednikom; Ciril Pirc, podpredsednikom; Franjo Arh, tajnikom; Ivan Valenčič, blagajnikom, dr. Fran Kropivnik, knjižničarjem; Janko Majdič, gospodarjem in dr. Josip Tomišek, odbornikom. Namestnikom so bili izvoljeni gg.: Fran Luznar, Hinko Rebolj in Janko Sajovic. — Odstopivšemu predsedniku se je izrekla zahvala in med slučajnostmi se je sprejelo več predlogov glede naročitve časopisov.

Izgubljen župan. Preprost kmet nam piše: V ljubljanskem okraju se je izgubil nek župan. Minulo jesen je imel dovolj preglavic. Ker pa ni hotel vsega zaupati svoji mladi ženi, ali pa si ni upal, je nekega večera kar izginil. Njegova mlada žena in tudi druge usmiljene žene so ga seveda povsod iskale, mnogo jokale in hodile semtertja, da bi ga našle. Povpraševale so marljivo okrog, če ga je kdo videl. Sedaj vedno nestrpno pričakujemo, kdaj bo župnik naše fare, v kateri županuje ta izgubljeni župan, oznanil spomin najdenja županovega. Star pregovor je resničen: Kdor visoko leta, nizko sede.

Čudež ali slučaj? Na Lancovem pri Radovljici je v hiši, ki se ji pravi po domače «pri Grilcu» hrom fant z imenom Matevž Dežman. Ta je imel v svojem devetem letu hudo bolezen, a ko je že okreval in shodil, dobil je še hudo hripo, ki mu je pustila za nasledek trde in krive noge tako, da revež ni mogel prav nič stopiti nanje. Oče Janez Dežman je poskusil vse, da bi ga zopet spravil na noge, pa je bil ves trud zaman. Bil je z njim pri več zdravnikih in tudi pri g. dr. Š., ki mu je svetoval da naj pošlje hromca v bolnišnico ljubljansko, češ, da bi ga tam počasi že ozdravili. Ali ker se je fant temu odločno protivil, ga je oče pustil doma in prepustil njegovi osodi. G. dr. Š. je tudi rekel Janezu Dežmanu, da mu bode hromi sin tudi sam shodil pozneje, ko bode bolj močan postal, zato pa da naj uživa dobro, tečno hrano kakor: juho, meso i. t. d. Toda hromi Matevž ni maral jesti ne mesa, ne juhe, ne kruha in skoro

nobene boljše jedi, pil ni niti mošta niti vina, ampak dišalo mu je le žganje. Nad vse čudno pa je bilo pri njem to, da ga je bilo vedno zelo strah v stanovanjski sobi ponoči in podnevi in ni sam ali z otroci v njej ostal po nobeni ceni. Zdaj je star dvajset let, in noge so se mu bile same od sebe že toliko zmeščale, da so se mu v kolenih udajale v pravi kot in je zadnje dve leti že dokaj lahko in dobro hodil po kolenih in opravljal razna domača in poljska dela, ker mu je zgornji del života zelo močan. Sedaj pa pride na vrsto nadaljnje ozdravljenje njegovih nog, katero priprosto tamošnje ljudstvo proglašajo naravnost za čudež. To pa se je zgodilo tako-le: Na sv. Barbare dan, t. j. 4. t. m. je peljal Janez Dežman hromega sina na Brezje k spovedi. Ko ga zvečer pripelje zopet domov, je hromec že moral iti v hišo po kolenih. Ako potem v topli sobi nekoliko posesti in se ogreje, naenkrat vstane in gre sam po nogah po sobi. Noge so se mu namreč hipno toliko zboljšale in zravnale, da more hoditi po njih. Vendar pa popolnoma zdrave se zdaj niso. Še so nekoliko krive in trde, in hromec se opira ob palico, ko hodi. Vendar pa je upanje, da v kratkem popolnoma ozdravi, ker okrevanec čuti, da mu zopet redno prihaja kri v noge in da so te zopet gorke, med tem ko so bile prej vedno mrzle. Tudi je zdaj vsako jed lahko, in prejšnji čudni strah mu je popolnoma prešel. — Tu smo popisali ta slučaj nepristransko in resnično, kakor se je zgodil, da vsak razumen čitatelj sam lahko sodi o njem. No, pameten in razsoden človek ne najde v njem še ničesar nadnaravnega. Klerikalen boben pa bode gotovo zopet pel na vso moč ter zopet delal velikansko reklamo za nove dohodke samostanskim gostijam na Brezjah.

Luč v znamenjih je ugasnila, ker že dalj časa nimamo elektrike. Zato razočarani Pacnikov Pepček v temi lovi muhe in v «Slovenskem Listu» bridko toži, da je Kokra sploh nezanesljiva voda in da se «pripoveduje», da je enako nezanesljiv tudi Čemšenikarjev studenec in da bi nam včasih, ako bi se ga poslužili za vodovod, istotako odrekel, kakor sedaj elektrika. Lej, lej! kako Pepček napeljuje posušeno Kokro na svoj mlin. Pa ne bo kruha iz te moke, ker s posušeno Kokro ne bo mogel zmleti svojega žita. Svetujemo mu, da naj si ogleda ravno sedaj ob najhujši suši mogočni studenec, obrne naj se tudi na profesorja dr. Debeveca, ki komaj pričakuje kokriškega vodovoda, ali še boljše na g. Tomaža Pavšlarja, ki v zadnjem času vedno trdi, da ima Čemšenikarjev studenec vode — preveč! Res, ugašena «luč iz znamenj» razsvetljuje kranjske klerikalce.

Koblarjev žegen. Novo leto je pred durmi in kakor vsak umen gospodar, tako je tudi naš Koblar razmišljeval o preteklem letu. Bilanca menda ne kaže kaj prida. Trgovina s «katoliškim» prepričanjem se kljub ustanovitvi izobraževalnega društva in podružnice «Slomškove zveze» v Kranju ni nič posebno ponesla. Konkurenca je prehuda. Občinstvo se je uverilo, da liberalna konkurenca nudi boljše in solidnejše blago, četudi ni «žegnano». Občinstvo sodi s svojim zdravim razumom in zato vedno rajše sega po našem listu. Koblar ve dobro, da je glavni vzrok njegovim neuspehom «Gorenjec», ki vedno odločno pobija klerikalne nakane in razkriva različne pobožne laži. Od tod seveda grozna jeza in prav sedaj, ko poide naročnina za preteklo leto, uprizarjajo izvestni gospodje uprav besno gonjo zoper naš list na prižnici, v spovednici in pri posameznikih po hisah, da bi nam odjedli kolikor mogoče naročnikov, nam tako izpodkopali stališče in dosegli vsaj v prihodnjem letu kaj boljših vspehov. Minolo nedeljo je že zopet gremelo raz leco. Veliki Koblar in mali Potokar sta izza varnega zavetja v cerkvi bruhala ogenj in žveplo na «Gorenjca». Odveč bi bilo podrobno se baviti s takimi izbruhi onemogle jezice. Na posamezna sumničenja brez najmanjšega dokaza nam ni treba odgovarjati. Gospodje vobče pač venomer trdijo, da pišemo zoper vero in duhovnike. Prvo je prav grda laž, drugo pa resnično, v kolikor se tiče duhovnikov, ki s svojim obnašanjem naravnost izzivajo kritiko. Mi spoštujemo in cenimo duhovnike, ki strogo po verskih predpisih izvršujejo svoj vzvišeni poklic. Tacih mož še

nismo nikdar napadali in jih tudi ne bomo. Če pa posamezni duhovniki raz leco ali v svojih listih zabavljajo na stranko, liste in celo posameznike, mesto da bi označevali vero ljubezni, potem naj si ne domišljajo, da bomo radi njihovega stanu požirali psovke. Če v gozd zaupiješ, potem odmeva. Povdarjamo pa še posebej, da so ravno duhovniki zbog svojega stanu v prvi vrsti poklicani dajati nam dober vzgled in da je pohujšanje tem večje, če izhaja od duhovnika. In ljudstvo se v resnici pohujšuje radi vednih političnih pridig, ki ne spadajo v cerkev. Preprosti ljudje, kakor tudi omikanci, ki poslušajo pridige, odločno obsojajo to politikovanje nasvetem kraju. Mi jim svetujemo, da naj rajše ne hodijo k takim propovedim. Gotovo se bo tako zgodilo manj pohujšanja in manj greha. Koblarju bi prav iz srca privoščili, da bi bil slisal, kako so se ljudje izražali o njegovi nedeljski pridigi. In kako tudi ne! Mej drugim se je mož osmelil trditi, da oni, ki ne bodo opustili «tega lističa (t. j. «Gorenjca»), ne bodo imeli v božičnih praznikih v svojih hišah — božjega blagoslova! Ne vemo, si li ta naš tehant res domišlja, da ima v svojem žepu božji blagoslov, katerega lahko poljubno odreka naročnikom liberalnih časopisov, in podeljuje bralcem umazanih, radi častikraje že čestokrat obsojenih klerikalnih listov, ali je le računajoč na neumnost nekaterih poslušalcev porabil ono grožnjo kot najskrajnejše sredstvo, da bi odvrnil ljudi od «Gorenjca». Kakor prvo za Koblarja ni laskavo, tako bi drugo ne bilo za naše bralce. Če je med našimi bralci in naročniki res kaj tacihih neumnih tercijskih tepcev, ki vrjamejo Koblarjevim besedam glede blagoslova, prosimo jih prav lepo, da naj opuste naš list. Za take duševne rezeže ni «Gorenjec». Pujskom pokladajo želod in otrobe, pa ne torte. Mi prav mirno pričakujemo učinka Koblarjeve grožnje, ker poznamo svoje ljudi. Vse zavedno meščanstvo in v najboljših rodovinah berejo naš list ter odobravajo njegovo pisavo. In vsem tem našim odjemalcem so prav dobro dišale potice v božičnih praznikih, ker se za «Koblarjev blagoslov», ki nima z božjim ničesar opraviti, brigajo toliko, kakor za lanski sneg. In tako bo tudi po novem letu, če se Koblar in Potokar še tako penita, če nam Koblar odreče prihodnjič tudi «Kolomanov žegen» in če si Potokarček tudi odbrusi kratke svoje nožice na svojem agitacijskem potovanju po hišah. Sedaj vam pa voščimo g. dekan, da bi prav srečno zaključili staro leto in na veselo svidenje v novem letu — pa brez vašega žegna. Tega nikar ne delite, imejte celega.

«Narodna čitalnica v Kranju» pridi v društvenih prostorih običajno veselico na Silvestrov večer, dne 31. decembra t. l. z jako zabavnim programom, na kar se že sedaj gg. društveniki opozarjajo.

Umrl je dne 23. v Kropi gospod Valentin Klinar, posestnik, gostilničar in bivši načelnik žreblijske zadruga, v 63. letu njegove starosti. N. v m. p.!

Glas iz občinstva. V Kranju imamo na kolodvoru jako velik promet, bodisi osebni kakor tudi tovorni. Cesta na kolodvor je zlasti ob suhem vremenu hudo zvožena in ako dežuje, ali pa ako bi se v sedanjem času pričelo tajati, pa leži na cesti debelo blato, katero mora potujoč občinstvo kar na lepem gaziti. Umestno bi bilo, ko bi se napravil od kolodvora čez cesto kamenit prehod, ki bi precej odpomogel temu nedostatku. Mestna občina kranjska ali olepševalno društvo naj bi tukaj prispevala za napravo takega prehoda. Kaj ko bi se napravila prošnjna na ravnateljstvo državnih železnic, če je ono pripravljeno tudi kaj prispevati k tej napravi? (Kakor se nam poroča, ravnateljstvo državnih železnic ne bi odreklo podpore. Mislimo, da je to stvar okrajnega cestnega odbora, ki bi lahko z malimi krajcarji dal napraviti tak koristan prehod. Opomba uredništva.)

Cerkljansko kmetijsko društvo je prišlo v konkurz in je isto danes popoldne tukajšnje okrajno sodišče zapečatilo.

Silvestrov večer napravi škofjeloška čitalnica. Igralo se bode: «Krojač Fips» ter «Doktor Čuden in njegov sluga». Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

Občni zbor prostovoljnega gasilnega društva se je vršil včeraj ob 11. uri ob ogromni udeležbi. Po kratkem govoru gospoda župana ces. svetnika Karola Šavnika, ki je bodril k slogi in edinosti, sledilo je kratko poročilo načelnika, potem pa poročili tajnika in blagajnika, ki ste bili sprejeti z odobravanjem. Pri volitvi načelnika sta se volila na predlog g. župana z dodatnim predlogom g. Ciril Pirca, da naj se voli ustno, načelnikom gospod Alojzij Pečnik s 45 od oddanih 48 glasov, njega namestnikom pa g. Janko Sajovic s 43 glasovi (nekaj glasov se je cepilo). «Scagana» opozicija je med glasovanjem zapustila dvorano. Na predlog g. C. Pirca volila sta se tajnikom in blagajnikom gg. Gašper Eržen in Karol Jäger. Občni zbor je sklenil prepustiti volitev vodnikov izvršujočim članom po uvrstitvi v oddelke. Nato je zaključil načelnik občni zbor. Obširneje poročilo o tem pomembnem občnem zboru in njega posameznostih objavimo v prihodnjem listu.

Družbinski večer za člane priredi «Slovensko bralno društvo v Kranju» na Silvestrov večer v prostorih gosp. Mavrila Mayrja. Začetek ob poldevetih zvečer. Vstopnina prosta. Odbor.

Tatinski lovci. Pred kratkim sta tatinska lovca streljala na Dolgi njivi na lovca barona Borna Jakoba Ahačiča, a ga nista zadela. Nek tretji tatinski lovec pa ga je na povratku proti lovski koči na Dolgi njivi napadel z nožem. S tem se je Ahačič boril za življenje, toda dobil je štiri rane in bil tako ranjen, da je nezavesten obležal. Sedaj se je posrečilo dvema orožnikoma postaje tržiške, zaslediti dva izmed teh tatinskih lovcev, tretjega pa še iščejo. Seveda so oba zaprli.

Drevo je padlo B. Stroju, posestniku v Zapužah pri Radovljici, na levo nogo in mu jo zlomilo pod kolonom. Pripeljali so ga v deželno bolnico.

Volitve za delaysko zavarovalnico proti ne-zgodam. Opozarjamo še enkrat vse volilce za delavsko zavarovalnico proti ne-zgodam, da odpošljejo takoj in najkasneje 28. decembra t. l. podpisane glasovnice na gospoda prof. Matka Madiča, predsednika političnega društva «Edinost» v Trstu. Skrutinij se bo vršil 30. t. m. v Trstu in morajo biti torej tisti dan vse glasovnice oddane zavarovalnici. Kandidatje so bili postavljeni od političnega društva «Edinost» v dogovoru z ljubljanskimi zaupniki. Kdor ni dosedaj dobil glasovnice, naj to naznani takoj pod gorenjim naslovom.

Križem sveta.

Razne vesti. V neki tkalnici v Trstu je transmi-sijski jermen raztrgal mehanikarja Andreja Pospisila. — V Kraljevih Vinogradih pri Pragi se je zastupil 67 let stari hišni posestnik dr. Ivan Tokstein, ki je zabredel v velike dolgove. — Blagajnik praške mestne elektrarne Alojzij Svoboda je poneveril 18.000 kron. — Na Dunaju je Adolf Ernst, prokurist neke židovske tvrdke za svilo, poneveril 200.000 K.

Strašen potres v Aziji. Mesto Andičan v ruski osrednji Aziji je potres strašno razdejal. Mesto šteje okrog 40.000 prebivalcev. Listi pišejo, da je prišlo okrog 4000 ljudi ob življenje, 16.000 hiš pa je razdejanih. Prebivalstvo trpi lakoto in mraz. Ruski car Nikolaj je poslal prvo pomoč 50.000 rubljev.

Gospodarske stvari.

Trgovski uslužbenci, ki iščejo v inozemstvu službe, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani važno zaupno poročilo.

Domača knjižnica.

Rado Murnik: **Bucek v strahu.** Burka v enem dejanju. Pod tem naslovom je izšla danes v založbi g. L. Schwentnerja v Ljubljani lična brošurica. Ta enodejanka bo pripravna zlasti za manjše odre. Natisnila je knjižico tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju. Več izpregovorimo v kratkem.

Rodbina trgovcev Dolenceva v Kranju je darovala dijaški kuhinji v Kranju 10 kron v namen, da se odkupi novoletnih voščil.

194

Načrt in odredbe

Vseslovanske, umetniško-obrtniške razstave v S. Peterburgu leta 1904.

(Izvelek iz načrta in zapisnika odborove seje 23. maja 1902.)

(Konec.)

Pravila za udeležence.

1.) Vseslovanska umetniško-obrtna razstava se otvori v St. Peterburgu leta 1904, in bode trajala 3 do 4 mesece. Dan otvoritve in rok pošiljatve stvari v Peterburg bode posebej naznanjen.

2.) K udeležbi na razstavi se dopuščajo vsi izdelki in prirodni pridelki dežel vseh slovanskih narodov, pri tem pa osebe živeče v predelih Rusije, in želeči udeležiti se razstave, morajo stopiti v razporazumljenje z glavnim komisarjem razstave.

3.) Za mesto razstavljenih predmetov na razstavi se nič ne plača.

4.) Troški za poslane stvari na razstavo padejo na udeleženca, pri tem pa bodo v kratkem času za prevažanje stvari po ruskih železnicah objavljene olajšave.

5.) Stvari naj se naslovljajo v Peterburg na glavnega komisarja vseslovanske razstave ali jih pa udeleženci dostavljajo neposredno.

6.) Prej, nego se odpošljejo stvari, se mora po pošti poslati podrobni popis stvari, katere se nahajajo v vsakem zaboju, na ravno ta naslov v dveh eksemplarih.

7.) Vse carinske podrobnosti, ako se stvari pošljejo na naslov glavnega komisarja razstave, se vrše na mestu razstave.

8.) Odbor skrbi v najstrožji meri za ohrano stvari na razstavi.

9.) Stvari se morejo prodajati na razstavi, pri čemer se vzame 5 do 10% kupnine prodanih stvari v korist razstavi. Pogoji za prodajo stvari bodo olajšani; prodane stvari se morejo nadomestiti z ravno takimi, v nasprotnem slučaju pa se dovoli odvesti stvari z razstave do njenega zaključka.

10.) Razgledne omare in druge razstavljenе hišne oprave gredo na račun udeležencev razstave, izvzete so preproste priprave, katere se vzamejo na račun razstavnega odbora.

11.) Udeležencem razstave je dovoljeno postaviti na razgled stvari, vredne razstave.

12.) Vse stvari se bodo postavile po želji udeležencev pod posebno oceno izvedencev po pravilih, potrjenih od ministra financ, povabljenih za to svedokami iz vseh slovanskih narodov, in najboljše stvari dobe pohvalne dekrete.

13.) Za udeležence, kateri se žele udeležiti razstave osebno, poskrbi odbor za ceno stanovanje in hrano.

Za predsednika: član razstavnega odbora
A. Vasiljev.

Glavni komisar razstave: K. Nikolajevskij.

Dobiti se želi posebno take stvari, katere so sposobne za trgovino, n. pr.: a) Raznovrstne tkanine (iz volne, lanu, žameta, preproge, trakovi, sukno i. dr. b) Šivanja, čipke (špice) in šitki v zlatu. c) Drobnji izdelki iz lesa, tudi mebelj (hišna oprava). d) Izdelki iz kovine, tudi orožje in juvelirske stvari. e) Izdelki iz usnja. f) Keramični izdelki, kakor porcelan, glina, steklo in kristal. g) Muzikalni instrumenti. h) Igrače. i) Slike, umetniški izdelki. k) Razni drobnji izdelki. l) Prirodni izdelki, posebno taki, na katere se mora računati, da pridejo v promet, n. pr. koristnih tvarin, izkopanih iz zemlje, uzorci lesa, sposobnega za industrijo; kar se tiče surovih in polsurovih tvarin, bi se moglo poslati sledeči: volna, lasje, kože, masti in oglje, tobak, vino i. dr. Vsi tukaj našeti predmeti ne izključujejo drugih predmetov, kateri bi bili sposobni in koristni za razstavo. Želi se tudi, razun tega dobiti na razstavo etnografske in zgodovinsko-arheološke zbirke raznih slovanskih narodov, kakor tudi zbirke raznih literarnih del in materijalov. Odbor želi te stvari dobiti kmalu, zato, da tiste, katere spozna in sodi vrednim, dá prevesti v ruščino popolno ali pa le v izveleku. Opomnja. Tudi v slovenskem jeziku pisana pisma sprejema odbor.

Darila.

Upravništvo našega lista je prejelo:

Gospodična Franjica Keržičeva iz Trboj je darovala za dijaško kuhinjo v Kranju 4 krone.

Novoletno odkupnino so plačale p. n. društvenice-dame ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Kranju: Crobath Marija, Dokler Ana, Florian Terezija, Globočnik Marija, Hubad Ivana, Jäger Milka, Jugovic Ana, Jugovic Franja, Jugovic Fani, Jurman Milka, Keržič Marija, Killer Marija st., Killer Marija ml., Kokalj Ivanka, Kone Terezija, Korosec Marija, Kocmut Josipina, Kovač F., Krenner Leopoldina, Krenner Franja, Kreuzberger Eliza, Kummer Ana, Lampe Marija, Lampret Zora, Levičnik Marija, Majdič Matilda, Mayr Ana, Mayr Marija, Matajc Eliza, Marenčič Marija, Miklavčič Janja, Likožar Marija, Omersa Ana, Omersa Josipina, Omersa Ivana, Orehek Kornelija, Pavšlar Helena, Pezdič Amalija, Pirc Minka, Pirc Katarina, Pirc Marija, Pirc Olga, Polak Marija, Pollak Marija, Praprotnik Dorca, Preširn Terezija, Prevc Albina, Prevc Antonija, Prevc Marija, Pretnar Ivanka, Pučnik Josipina, Puppo Josipina, Rakovec Marija, Rant Magdalena, Roos Marija, Rus Ana, Sajovic Nuša, Sajovic Ivana, Sajovic Karla, Šavnik Leopoldina, Šavnik Marija, Šavnik Mici, Šavnik Olga, Šinkovec Jerica, Štompihar Ana, Šumi Marija, Suttner Pavlina, Tominšek Beti, Valenčič Hermina, Ulrich Radivojka, Zupan Ana.

Od noveletnih voščil so se odkupili z 1 oziroma 2 kronama sledeči člani-gospodje moške podružnice sv. Cirila in Metoda v Kranju: Arh Franc, Crobath Franc, Dokler Anton, Eržen Gašper, Fabiani Karel, Florian Karel, dr. Globočnik Edvard, Hlebš Ferdinand, Killer Jakob, Kokalj Rudolf, Korosec Anton, Krenner Josip, Kreuzberger Adolf, Krisper Rajko, Lampret Iv. Pr., Likožar Josip, Luznar Franc, Majdič J., Majdič Vinko, Matiašič M., Matajc Lj., Mayr Mavr., Mayr Peter, Omersa Fr. st., Omersa Fr. ml., Orehek A, Pavšlar T., dr. Perne Fr., Peterlin A., Peterlin Fr., Pezdič I., Pirc C., Pollak F., dr. Prevc Fr., Pretnar Josip, Pučnik Konrad, Puppo Karel, Pirc Alfonz, Rakovec Ivan, Rant Albin, Sajovic Ferdinand, Sajovic Janko, Seliškar Alojzij, dr. Šavnik Edvard, Šavnik Karel, Šinkovec Anton, Šlamberger Anton, dr. Štompihar Valentin, Šavnik Franc, dr. Tominšek Josip, Valenčič Ivan, Zupan Anton, dr. Žmavc Jakob, Žumer Andrej.

Tedenaki sejem v Kranju dne 22. t. m.

Prignalo se je 102 glav goveje živine, 3 telet, 57 prašičev, 1 ovac, — kozlov, — buš, — konj. — 50 kg: pšenice K 7.80, prosa K 7.50, ovska K 6.75, rži K 7.—, ajde K 9.—, ječmena K 7.50, krompirja K 2.50, fižola: ribniški K 10.—, koks K 12.—, zelen K 9.—.

Naprodaj je več novih in rabljenih

HARMONIK

nemškega in dunajskega sistema. Kje se zve v upravništvo „Gorenjca“.

1—52

Vozni red

na gorenjski in kamniški progi državnih železnic veljaven od 1. oktobra 1902.

A. Proga Trbiž-Ljubljana.

		Odhod Trbiž		Prihod				
835	181	535	417	1255	309	1033	715	835
841	149	559	435	1241	255	1018	701	841
851	201	605	447	1239	245	1004	639	851
910	221	627	507	1209	291	943	637	910
919	230	638	516		209	930	618	919
927	238	645	525	1153	204	935	617	927
933	245	651	531	1153	143	914	606	933
940	253	659	538		143	904	551	940
958	313	718	548	1125	135	858	541	958
959	318	724	554	1118	139	841	539	959
1009	328	734	604		109	839	516	1009
1015	335	741	610	1102	105	823	511	1015
1025	345	751	620		1250	809	456	1025
1031	354	801	626	1046	1245	804	454	1031
1043	407	815	638	1034	1230	747	435	1043
1055	420	827	650	1033	1216	733	421	1055
1104	439	838	659	1015	1206	713	410	1104
1111	436	843	706	1004	1158	713	402	1111
1113	441	848	709					1113
1116	444	851	713					1116

B. Proga Kamnik-Ljubljana.

		Odhod Ljubljana drž. k.		Prihod		
205	650	738		610	1106	640
218	704	741		557	1053	630
221	707	744		553	1049	628
243	728	805		533	1029	612
260	737	813		526	1022	606
300	748	823		515	1013	598
305	753	828		508	1006	593
319	807	842		455	953	531

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žilindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Kuverte in vizitnice po najnižji ceni

182—2

priporoča Iv. Pr. Lampret, tiskar v Kranju.

Učenca
sprejme Henrik Suttner, urar v Kranju.
177-8

J. Sartori

ključničarstvo in trgovina z železnino
v Radovljici, Gorenjsko

priporoča svojo zalogo najboljših
mlatilnic na vitle po K 103.—
„ „ roke „ „ 112.—
vsake vrste slamoreznic, šivalnih strojev za krojače
in šivilje, kolesa (bicikelji) od K 160—240.
Najboljše železo in jeklo, kovina za okna in vrata
štedilna ognjišča vsake vrste, knjiške posode
i. t. d. i. t. d. 112-23

Diljem Požgaj

knjigovez v Kranju, glavni trg 132
v hiši g. M. Bizjak

priporoča svojo

največjo knjigoveznicu na Gorenjskem

opremljeno z vsemi potrebnimi modernimi
stroji in pripravami. Izdeluje vsakovrstna ve-
zanja, od preprostih do najfinejših, kakor tudi
različna galanterijska dela — vse okusno,
trpežno in po najnižjih cenah. 160-12

MATIJA AŽMAN

mizar za stavbe in pohištvo

v Kranju št. 123

v lastni hiši

naznanja slavnemu p. n. občinstvu, da je
popolnoma prenovil svojo delavnico, katero
je spopolnil z najnovejšimi, modernimi
stroji, katere goni elektrika.

Imam obilo suhega lesa v zalogi in spreje-
mam vsa, tudi največja v mizarsko stroko
spadajoča dela in jih izvršujem dobro, so-
157-13 lidno in po najnižjih cenah.

Mestna hranilnica

v Kranju
obrestuje hranilne vloge
po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka
2—24 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 2,877.716'43. Stanje hipotečnih posojil K 1,889.847'15.

Nad 500 različnih vzorcev

Pri nakupu blaga za

Moške obleke

se dobro priporoča

R. MIKLAUC

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 5
ki ima v zalogi vedno najnovejše blago.

O resnično nizkih cenah se vsakdo lahko prepriča.
74—33

Vzorci pošilja na zahtevanje poštne prosto

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne
križe, štedilnike i. t. d. 81—32

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepenske v najboljših kako-
vostih. — Strelvodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stra-
nišč in kopalnih naprav od preproste do najfinejše izvršbe proti
jamstvu primernega, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno. 118—22

„Le Délice“ neprekosljivi papir za svalčice 181—7
najboljše cevke za svalčice (cigarete)

dobivajo se pri gg. Janku Kocmutu v Kranju in Otonu Homannu v Radovljici.

Priznано najboljšę

oljnate barve

smlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja

po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. 82-30

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpologo.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

Andrej Boncon

149-15 LJUBLJANA
Prule (Sredina) št. 18

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE
in vseh v to stroko
spadajočih pred-
metov, ki se izvršujejo
natančno po naročilu.

Znanja naročila se iz-
vršujejo točno in po najnižjih
cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoj in
frankovano.

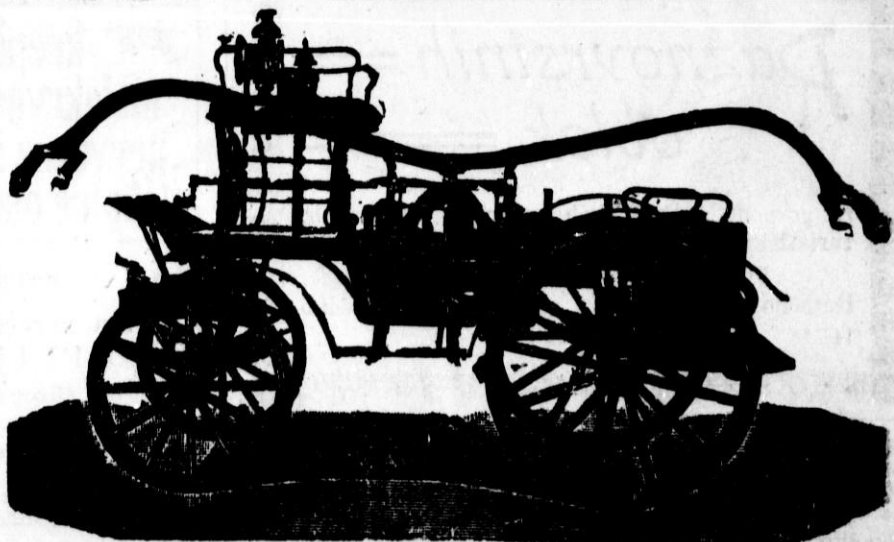
C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9
priporočila 13-49

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Večkrat premišlano!

Glinaste peči,
štedilnike, banje
za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, tepešne in cene
priporočila prva in največja
tovarna
pečij in glinastih izdelkov
August Dreise
v Ljubljani.

75-32

R. LANG, Ljubljana (Kollzej)

tovarna za modroce na poseda
in posteljno opravo, salona
pehista,

priporočila vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, svetil,
otročjih vozličkov, naslonjalov, pu-
valnikov (sofa, kanape, divani) in
sobno opravo 60-80

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastoj in poštnino prepla.

Razpošiljanje točno.

G. Tönnies

Ljubljana 76-31

tovarna za stroje, železo
in kovinolivarna

priporočila kot posebnost vse vrste

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ame-
rikanske turbine, bencin-
motore in parostroje.

Primerna darila

ure, zlatnino
in srebrnino
po jako nizkih cenah

priporoča

H. SUTTNER, urar
v Kranju. 73-28

Ceniki zastonj in poštne prosto.

Stanje hranilnih vlog:
1,200.000 K.

Rezervni zaklad:
nad 36.000 K.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvo
sprejema hranilne vloge vsaki dan in jih obrestuje
po 4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
za vložnike plačuje iz svojega. 20-49

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 97-26

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastonj.

JOS. POGAČNIK

krojaški mojster v Radovljici št. 41

priporoča slavnemu občinstvu

svojo delavnico za izdelovanje

Raznovrstnih
oblek

za gospode, uradniških unifor.n, salonskih,
turistiških in kolesarskih oblek, havelokov,
površnikov in zimskih suknj.

Različno blago, in sicer najmoderneje je vedno
14-48 v zalogi.

Korenjevo seme

jako lepo in čisto ter dobro kaljivo se razpošilja liter po
10 krajcarjev. Pri 20 litrih poštne prosto. Na debelo
znatno ceneje. Na zahtevo se pošlje vzorec. 193

Vekoslav Sešek

trgovec z deželnimi pridelki v Sodrašici pri Ribnici.

Prešernove poezije

v novi popolni izdaji z življenje-
pisom, literarno-zgodovinskimi črti-
cami in estetično oceno. — Uredil
Anton Aškerc. — Elzevir-izdaja
(rudeče usnje z zlato obrezo 3 K,
96-26 po pošti 3 K 20 h.

Založništvo

L. Schwentner

v Ljubljani.

Zaloga vina.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem odprl v svoji
novi kleti na Primskovem tik državne ceste blizu želez-
nega mosta novo založnico vina. Oddajalo se bode vino
le-tu vsak ponedeljek in soboto; doma v Šenčurju v
stari zalogi pa se bode dobilo vino vsak dan.

Priporočam se z dobro kapljico in nizkimi cenami.

192-1

Ivan Graiser, vinotržec.

Železnato
vino

krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe

LEKARJA
Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

Edina
zaloga na
Kranjskem
lekarna
Piccoli
pri Angelu
Ljubljana
dunajska cesta.

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar GABRIEL
PICCOLI v Ljubljani točno, ako se mu pošlje
l. 161-10 znesek po poštnem povzetju.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni,
za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom
stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. —
Za oznanila plačuje se za petintristo 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru.
Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina
reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.